

Modül (öneri) No	223
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Ahlâk
Modül (Alt konu)	Doğruluk (Sıdk)
Öğrenme Çıktıları (Amaçlar)	- Doğruluğun yararlarını ve yalancılığın zararlarını kavrar. - Doğruluğun sosyal hayattaki önemini kavrar.
Süre	40'
Seviye	Seviye-2
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	- Slogan Yazma - Akrostiş Yazma
Materyal ve Teknoloji	
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Etkinlik-I (Slogan Yazma) 3-4 kişilik gruplar oluşturulur. - Aşağıdaki metin gruplara verilir ve okumaları istenir. - Sıdk/doğruluk ve kizb/yalan hakkında slogan yazmaları istenir. - Sloganlar gruplar hâlinde okunur, bu sloganların herkes tarafından yazılması istenir. Etkinlik-II (Akrostiş Yazma) 3-4 kişilik gruplar oluşturulur. - Öğrencilerden, kitaptan da faydalanarak; sıdk, kizb, doğruluk veya yalan kelimeleri başlıklı birer akrostiş yazmaları istenir. - Yazılan akrostişler gruplar hâlinde tahtada okunur.
Ölçme ve Değerlendirme	Etkinlik-III (İlke Çıkarma) - Öğrencilerden, konuyla ilgili (sıdk/doğruluk, kizb/yalan, iman/küfür konularında kendilerine yönelik üçer ilke çıkarmaları istenir. - Öğrenciler yazdıkları ilkeleri gruplar halinde okur.
İlişkili metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ ÜÇÜNCÜ KELİME: Ki, bütün hayatımdaki tahkikatımla ve hayat-ı içtimaiyenin çalkamasıyla, hülâsa ve zübdesi bana kat'î bildirmiş ki: Sıdk, İslâmiyet'in üssü'l-esasıdır ve ulvî seciyelerinin rabıtasıdır ve hissiyat-ı ulviyesinin mizacıdır. Öyleyse, hayat-ı içtimaiyemizin esası olan sıdkı, doğruluğu

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

içimizde ihya edip onunla manevî hastalıklarımızı tedavi etmeliyiz.

Evet, sıdk ve doğruluk İslâmiyet'in hayat-ı içtimaiyesinde ukde-i hayatiyesidir. Riyakârlık, fiilî bir nevi yalancılıktır. Dalkavukluk ve tasannu, alçakça bir yalancılıktır. Nifak ve münafıklık, muzır bir yalancılıktır. Yalancılık ise, Sâni-i Zülcelâlin kudretine iftira etmektir.

Küfür, bütün envâyıyla kizbdır, yalancılıktır. İman sıdktır, doğruluktur. Bu sırra binaen, kizb ve sıdkın ortasında hadsiz bir mesafe var; Şark ve Garp kadar birbirinden uzak olmak lâzım geliyor. Nar ve nur gibi birbirine girmemek lâzım. Hâlbuki gaddar siyaset ve zalim propaganda birbirine karıştırmış, beşerin kemâlâtını da karıştırmış. ² HÂŞİYE

Bu sıdk ve kizb, küfür ve iman kadar birbirinden uzak. Asr-ı Saadette sıdk vasıtasıyla Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın âlâ-yı illiyyîne çıkması ve o sıdk anahtarıyla hakaik-i imaniye ve hakaik-i kâinat hazinesi açılması sırrıyla, içtimaiyat-ı beşeriye çarşısında sıdk en revaçlı bir mal ve satın alınacak en kıymetli bir metâ hükmüne geçmiş. Ve kizb vasıtasıyla Müseylime-i Kezzabın emsali, esfel-i sâfiline sukut etmiş. Ve kizb o zamanda küfriyat ve hurafatın anahtarı olduğunu o inkılâb-ı azim gösterdiğinden, kâinat çarşısında en fena, en pis bir mal olup, o malı satın almak değil, herkes

² HÂŞİYE: Ey kardeşlerim! Kırk beş sene evvel Eski Said'in bu dersinden anlaşılıyor ki, o Said siyasetle, içtimaiyat-ı İslâmiye ile ziyade alâkadardır. Fakat sakın zannetmeyiniz ki o, dini siyasete alet veya vesile yapmak mesleğinde gitmiş. Hâşâ! Belki o bütün kuvvetiyle siyaseti dine alet ediyormuş. Ve derdi ki; "Dinin bir hakikatini bin siyasete tercih ederim." Evet, o zamanda, kırk-elli sene evvel hissetmiş ki bazı münafık zındıkların siyaseti dinsizliğe alet etmeye teşebbüs niyetlerine ve fikirlerine mukabil, o da bütün kuvvetiyle siyaseti İslâmiyetin hakaikına bir hizmetkâr, bir alet yapmaya çalışmış. Fakat o zamandan yirmi sene sonra gördü ki o gizli münafık zındıkların, Garblılaştırmak bahanesiyle siyaseti dinsizliğe alet yapmalarına mukabil, bir kısım dindar ehl-i siyaset, dini siyaset-i İslâmiyeye alet etmeye çalışmışlardı. İslâmiyet güneşi yerdeki ışıklara alet ve tâbi olamaz. Ve alet yapmak, İslâmiyetin kıymetini tenzil etmektir, büyük bir cinayettir. Hatta Eski Said, o çeşit siyaset tarafgirliğinden gördü ki; Bir salih âlim, kendi fikr-i siyasîsine muvafık bir münafığı hararetle senâ etti ve siyasetine muhalif bir salih hocayı tenkit ve tefsik etti. Eski Said ona dedi; "Bir şeytan senin fikrine yardım etse, rahmet okutacaksın. Senin fikr-i siyasiyene muhalif bir melek olsa, lânet edeceksin." Bunun için Eski Said, **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ** ^{2-A} dedi. Ve otuz beş seneden beri siyaseti terk etti. **HÂŞİYE-1**

HÂŞİYE-1: Siyaseti Yeni Said bütün bütün terk ettiği için bakmadığından, Eski Said'in siyasete temas eden Hutbe-i Şamiye dersinin (onun yerine) tercümesi yazıldı. **HÂŞİYE-2**

HÂŞİYE-2: Hem Üstadımızın yirmi yedi senelik hayatı ve yüz otuz parça kitabı ve mektupları, üç mahkeme (*) ve hükümet memurları tarafından tam tetkik edildiği ve aleyhinde çalışan zalim mürted ve münafıklara karşı mecbur da olduğu halde, hatta idamı için gizli emir verildiği halde, dini siyasete alet ettiğine dair en ufak bir emare bulamamaları, dini siyasete alet etmediğini kat'î ispat ediyor. Ve hayatını yakından tanıyan biz Nur Şâkirdleri ise bu fevkalâde hale karşı hayranlık duymakta ve Risale-i Nur dairesindeki hakikî ihlâsa bir delil saymaktayız. Nur Şâkirdleri

(*) Şimdi yüz mahkeme.

2-A: Şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah'a sığınırım.

nefret etmesi hükmüne geçen kizb ve yalana, elbette o inkılâb-ı azîmin saff-ı evveli olan ve fitratlarında en revaçlı ve medar-ı iftihar şeyleri almak ve en kıymetli ve revaçlı mallara müşteri olmak fitratında bulunan Sahabeler, elbette, şüphesiz bilerek ellerini yalana uzatmazlar. Kizb ile kendilerini mülevves etmezler. Müseylime-i Kezzaba kendilerini benzetemezler. Belki, bütün kuvvetleriyle ve meyl-i fitrîleriyle en revaçlı mal ve en kıymettar metâ ve hakikatlerin anahtarı, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın âlâ-yı illiyyîne çıkmasının basamağı olan sıdk ve doğruluğa müşteri olup, mümkün olduğu kadar sıdktan ayrılmamaya çalıştıklarından, ilm-i hadisçe ve ulema-i şeriat içinde bir kaide-i mukarrere olan, "Sahabeler daima doğru söylerler. Onlardaki rivayet, tezkiyeye muhtaç değil. Peygamberden (aleyhissalâtü vesselâm) rivayet ettikleri hadisler, bütün sahihtir" diye, ehl-i şeriat ve ehl-i hadisın ittifakına kat'î hüccet, bu mezkûr hakikattir.

İşte, Asr-ı Saadetteki inkılâb-ı azîm, sıdk ile kizb, iman ile küfür kadar birbirinden uzak iken, zaman geçtikçe, gele gele birbirine yakınlaştı. Ve siyaset propagandası bazan yalana ziyade revaç verdi. Fenalık ve yalancılık bir derece meydana aldı. İşte bu hakikat içindir ki, Sahabelere kimse yetişemez. Yirmi Yedinci Sözü Zeyli olan Sahabeler hakkındaki risaleye havale edip kısa kesiyoruz.

Ey bu Cami-i Emevideki kardeşlerim! Ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm mescid-i kebirindeki dört yüz milyon ehl-i iman olan ihvanımız! Necat yalnız sıdkla, doğrulukla olur. Urvetü'l-vuska sıdktır. Yani, en muhkem ve onunla bağlanacak zincir, doğruluktur.

Amma maslahat için kizb ise, zaman onu neshetmiş. Maslahat ve zaruret için bazı âlim "muvakkat" fetvası vermişler. Bu zamanda o fetva verilmez. Çünkü o kadar su-i istimal edilmiş ki, yüz zararı içinde bir menfaati olabilir. Onun için hüküm maslahata bina edilmez.

Meselâ seferde namazı kasretmenin sebebi, meşakkattir. Fakat illet olamaz. Çünkü muayyen bir haddi yok; su-i istimale düşebilir. Belki illet, yalnız sefer olabilir. Aynen öyle de, maslahat dahi yalan söylemeye illet olamaz.

Çünkü muayyen bir haddi yok; su-i istimale müsait bir bataklıktır. Hükm-ü fetva ona bina edilmez. Öyleyse, ³ **الْصِّدْقُ وَإِمَّا السُّكُوتُ** Yani, yol ikidir, üç değildir. Ya doğru, ya yalan, ya sükût değildir.

İşte şimdi beşerin ortadaki dehşetli yalancılığıyla ve tezviratlarıyla emniyet-i umumiyenin ve rû-yi zemin asayişlerinin zîr ü zeber olması, kizble ve maslahatın su-i istimâliyle olmasından, elbette o üçüncü yolu kapatmaya beşer mecbur ediyor ve kat'î emir veriyor. Yoksa, bu yarım asırda gördükleri umumî harpler ve dehşetli inkılâplar ve sukutlar ve tahribatlar, başlarına bir kıyameti koparacak.

Evet, her söylediğin doğru olmalı; fakat her doğruyu söylemek doğru değil. Bazan zarar verse sükût etmek... Yoksa yalana hiç fetva yok. Her söylediğin hak olmalı; fakat her hakkı söylemeye senin hakkın yok. Çünkü hâlis olmazsa su-i tesir eder, hak, haksızlıkta sarf olur.

(Eski Said Dönemi Eserleri-Hutbe-i Şamiye, Yeni Asya Neşriyat, Mayıs-2025, s. 250-252)

**سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ⁴
وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁵**

³ Ya doğru söylemeli ya da susmalı.

⁴ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁵ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)